

Υπόθεση C-588/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

10 Νοεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Hannover (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

19 Οκτωβρίου 2020

Ενάγουσα:

Landkreis Northeim

Εναγόμενη:

Daimler AG

[παραλειπόμενα]

Landgericht

Hannover

Διάταξη

[παραλειπόμενα]

Στη διαφορά

Landkreis Northeim [παραλειπόμενα]

- ενάγουσα -

[παραλειπόμενα]

κατά

Daimler AG, [παραλειπόμενα] Στουτγάρδη

-εναγόμενη -

[παραλειπόμενα] [Σελίδα του πρωτοτύπου 2]

το Landgericht Hannover –13ο πολιτικό τμήμα– [παραλειπόμενα], στις 19 Οκτωβρίου 2020, αποφάσισε:

1. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ το ακόλουθο ερώτημα [παραλειπόμενα]:

Έχει η εκδοθείσα στο πλαίσιο της διαδικασίας κατά το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση ΑΤ.39824 – Φορτηγά) απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 19ης Ιουλίου 2016 – C(2016) 4673 τελικό – την έννοια ότι οι διαπιστώσεις της εν λόγω αποφάσεως της Επιτροπής καλύπτουν επίσης ειδικά οχήματα, ιδίως δε απορριμματοφόρα;

2. Αναστέλλει τη διαδικασία μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του ανωτέρω προδικαστικού ερωτήματος.

[παραλειπόμενα]

Σεπτικό

[1] 1. [παραλειπόμενα]

[2] α. Το ιστορικό της διαδικασίας που αφορά η προδικαστική παραπομπή είναι το ακόλουθο [παραλειπόμενα]:

[3] Η ενάγουσα είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου και απέκτησε με δημόσια σύμβαση της 19ης Ιουνίου 2006, κατόπιν κάθε φορά προηγηθέντων δημόσιων διαγωνισμών, από την εναγόμενη, έναν όμιλο αυτοκινητοβιομηχανίας που δραστηριοποιείται σε παγκόσμια κλίμακα, ο οποίος, μεταξύ άλλων, σχεδιάζει, παράγει και εμπορεύεται φορτηγά, ένα πλήρες απορριμματοφόρο αντί τιμήματος 146.740,00 ευρώ και με δημόσια σύμβαση της 10ης Δεκεμβρίου 2007 ένα πλήρες απορριμματοφόρο αντί τιμήματος 146.586,58 ευρώ. [Σελίδα του πρωτοτύπου 3]

[4] Με την απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, η οποία, μεταξύ άλλων, απευθύνεται στην εναγόμενη [παραλειπόμενα], η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπίστωσε την ύπαρξη αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς διαφόρων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και της εναγόμενης [παραλειπόμενα]. Στην απόφαση εκτίθεται ότι:

[5] «2.3. Περίληψη της παράβασης:

Τα προϊόντα που αφορά η παράβαση είναι φορτηγά βάρους μεταξύ 6 και 16 τόνων («μεσαία φορτηγά») και φορτηγά βάρους άνω των 16

τόνων («βαρέα φορτηγά») τόσο άκαμπτα φορτηγά όσο και ρυμουλκά φορτηγά (εφεξής τα μεσαία και βαρέα φορτηγά αναφέρονται συλλογικά ως «φορτηγά») (3 Με εξαίρεση τα φορτηγά για στρατιωτική χρήση). Η υπόθεση δεν αφορά υπηρεσίες μετά την πώληση, άλλες υπηρεσίες και εγγυήσεις για τα φορτηγά, την πώληση μεταχειρισμένων φορτηγών ή οποιαδήποτε άλλα προϊόντα ή υπηρεσίες.»

[6] Στο αγγλικό κείμενο της αποφάσεως [https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39824/39824_8750_4.pdf] [παραλειπόμενα] εκτίθενται εν προκειμένω τα εξής:

[7] „1. THE INDUSTRY SUBJECT TO THE PROCEEDINGS,

1.1. The product:“

„The products concerned by the infringement are trucks weighing between 6 and 16 tonnes („medium trucks“) and trucks weighing more than 16 tonnes („heavy trucks“) both as rigid trucks as well [Σελίδα του πρωτοτύπου 4] as tractor trucks (hereinafter, medium and heavy trucks are referred to collectively as „Trucks“) (5 Excluding trucks for military use). The case does not concern aftersales, other services and warranties for trucks, the sale of used trucks or any other goods or services sold by the addressees of this Decision.“

[8] Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη οικονομική ζημία από την διαπιστωθείσα από την Επιτροπή σύμπραξη που αφορά φορτηγά κατά την απόκτηση των δύο απορριμματοφόρων της, λόγω οφειλομένων στη σύμπραξη υπερβολικά υψηλών τιμών και ζητεί με την αγωγή στην παρούσα διαδικασία αποκατάσταση των ζημιών από την εναγόμενη.

[9] Φρονεί ότι τα απορριμματοφόρα που αγόρασε εμπίπτουν στην έννοια του φορτηγού της αποφάσεως της Επιτροπής και επικαλείται συναφώς το γράμμα της αποφάσεως, κατά το οποίο ειδικά οχήματα δεν εξαιρούνται ρητώς.

[10] Η εναγόμενη φρονεί αντιθέτως ότι τα επίδικα απορριμματοφόρα, ως ειδικά οχήματα, δεν περιλαμβάνονται στην απόφαση της Επιτροπής. Συναφώς, επικαλείται το ότι η Επιτροπή διευκρίνισε στο στάδιο καταρτίσεως της αποφάσεως της 19ης Ιουλίου 2016, με αίτημα παροχής πληροφοριών προς την εναγόμενη [παραλειπόμενα] της 30ής Ιουνίου 2015 [παραλειπόμενα] την έκταση των ερευνών και ανακοίνωσε σε αυτό το πλαίσιο ότι η έννοια του φορτηγού δεν περιλαμβάνει μεταχειρισμένα φορτηγά, ειδικά οχήματα (π.χ. στρατιωτικά οχήματα, πυροσβεστικά οχήματα) μεταπωλούμενα αμαξώματα (τα αποκαλούμενα «add-ons»), υπηρεσίες after-sales, καθώς και άλλες υπηρεσίες και παροχές εγγυήσεως.

[11] β. [παραλειπόμενα]

[12] **αα.** Η καθοριστική για την απόφαση επί της διαφοράς διάταξη του γερμανικού δικαίου, ως έχει κατά την εν προκειμένω εφαρμογή της, ορίζει τα εξής: **[Σελίδα του πρωτοτύπου 5]**

[13] «§ 33 GWB – Αξίωση παραλείψεως, υποχρέωση αποζημίωσης

...

(4) Όταν ζητείται αποζημίωση λόγω παραβάσεως μιας διατάξεως του παρόντος νόμου ή των άρθρων 81 ή 82 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το δικαστήριο δεσμεύεται συναφώς από τη διαπίστωση της παραβάσεως με απρόσβλητη απόφαση της αρχής για τη διασφάλιση της τηρήσεως των κανόνων της αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ή του υπ' αυτή την ιδιότητα λειτουργούντος δικαστηρίου σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το ίδιο ισχύει για αντίστοιχες διαπιστώσεις με δικαστικές αποφάσεις που παράγουν δεδικασμένο, που εκδόθηκαν κατόπιν προσβολής αποφάσεων κατά την πρώτη περίοδο. [παραλειπόμενα]»

[14] (άρθρο 33, παράγραφος 4, του Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen [νόμου κατά των περιορισμών του ανταγωνισμού] ως είχε στις 15 Ιουλίου 2005 και ίσχυσε από τις 13 Ιουλίου 2005 έως τις 29 Ιουνίου 2013 [παραλειπόμενα])

[15] [παραλειπόμενα] Δεδομένου ότι η ενάγουσα προβάλλει παραβάσεις εκ μέρους της εναγόμενης στο πλαίσιο συμπράξεων σε σχέση με τα επίδικα οχήματα, τα οποία αποτέλεσαν το αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων της ενάγουσας της 19ης Ιουνίου 2006 και της 16ης Οκτωβρίου 2007, [παραλειπόμενα] εφαρμοστέο είναι το, ως είχε κατά τις ημερομηνίες αυτές, άρθρο 33, παράγραφος 4, του GWB. **[Σελίδα του πρωτοτύπου 6]**

[16] [παραλειπόμενα] (Η) εθνική αυτή ρύθμιση συνιστά παράθεση με δηλωτικό χαρακτήρα της ούτως ή άλλως ενωσιακής διατάξεως του άρθρου 16, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, τουλάχιστον εντός των ορίων της εμβέλειας αυτής της ενωσιακής ρυθμίσεως [παραλειπόμενα].

[17] **ββ.** [εθνική νομολογία] [παραλειπόμενα].

[18] [παραλειπόμενα].

[19] [παραλειπόμενα].

[20] [παραλειπόμενα] **[Σελίδα του πρωτοτύπου 7]** [παραλειπόμενα].

[21] γ. Το αιτούν δικαστήριο έχει αμφιβολίες για τους κατωτέρω λόγους ως προς την ερμηνεία της αποφάσεως της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016 υπό την έννοια του προδικαστικού ερωτήματος (**αα**) και προκύπτει συναφώς

ουσιώδης για την έκδοση αποφάσεως σύνδεσμος μεταξύ της αποφάσεως της Επιτροπής και του εφαρμοστέου στην κύρια δίκη εθνικού δικαίου (ββ.) [παραλειπόμενα]:

[22] **αα.** Αμφιβολίες για την ερμηνεία της αποφάσεως της Επιτροπής ανακύπτουν κατ' αρχάς από την περίπτωση ότι στην επί λέξει διατύπωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016

[23] «Τα προϊόντα που αφορά η παράβαση είναι φορτηγά βάρους μεταξύ 6 και 16 τόνων («μεσαία φορτηγά») και φορτηγά βάρους άνω των 16 τόνων («βαρέα φορτηγά») τόσο άκαμπτα φορτηγά όσο και ρυμουλκά φορτηγά (εφεξής τα μεσαία και βαρέα φορτηγά αναφέρονται συλλογικά ως «φορτηγά») (3 Με εξαίρεση τα φορτηγά για στρατιωτική χρήση). Η υπόθεση δεν αφορά υπηρεσίες μετά την πώληση, άλλες υπηρεσίες και εγγυήσεις για τα φορτηγά, την πώληση μεταχειρισμένων φορτηγών ή οποιαδήποτε άλλα προϊόντα ή υπηρεσίες.»

[24] [παραλειπόμενα]

[25] γίνεται λόγος γενικώς μόνο για φορτηγά και παράλληλα εξαιρούνται ρητώς αποκλειστικώς φορτηγά για στρατιωτική χρήση ούτως ώστε στη συνέχεια [Σελίδα του πρωτοτύπου 8] να είναι νοητές διαφορετικές ερμηνευτικές δυνατότητες ως προς άλλα ειδικά οχήματα. Αφενός, η διατύπωση αυτή θα μπορούσε να έχει την έννοια ότι κατ' αρχήν περιλαμβάνονται μόνον «κανονικά» φορτηγά – και όχι οχήματα για στρατιωτική χρήση – και επομένως ειδικά οχήματα, ελλείψει ρητής μνείας, εμπίπτουν στην έννοια «άλλα προϊόντα» και εξαιρούνται από την έννοια των «φορτηγών». Αφετέρου, η διατύπωση αυτή θα μπορούσε επίσης να έχει την έννοια ότι με τον όρο «φορτηγά» νοούνται κάθε είδους φορτηγά, άρα και κάθε είδους – εκτός από στρατιωτικά οχήματα – ειδικά οχήματα.

[26] Ανακύπτουν αμφιβολίες περαιτέρω για την ερμηνεία της αποφάσεως της Επιτροπής από τη αναφερόμενη από την εναγόμενη περίπτωση ότι η Επιτροπή διευκρίνισε στο στάδιο καταρτίσεως της αποφάσεως της 19ης Ιουλίου 2016, με αίτημα παροχής πληροφοριών προς την εναγόμενη της 30ής Ιουνίου 2015, την έκταση των ερευνών και ανακοίνωσε σε αυτό το πλαίσιο ότι η έννοια του φορτηγού δεν περιλαμβάνει «ειδικά οχήματα (π.χ. στρατιωτικά οχήματα, πυροσβεστικά οχήματα)».

[27] Αν μια απόφαση της Επιτροπής επιδέχεται τις ίδιες ερμηνευτικές μεθόδους όπως ένας νόμος, θα μπορούσε να επιτευχθεί ερμηνευτικά ένα αποτέλεσμα με βάση το ιστορικό γενέσεως της αποφάσεως. Πράγματι, θα μπορούσαν ενδεχομένως να ληφθούν ως βάση παρατηρήσεις της Επιτροπής, στο στάδιο καταρτίσεως της αποφάσεως, στο πλαίσιο της ερμηνείας του γράμματος της αποφάσεως για τον προσδιορισμό της εκτάσεως των αποτελεσμάτων της.

[28] Ασαφές είναι εν προκειμένω αν στο πλαίσιο του αιτήματος παροχής πληροφοριών της 30ής Ιουνίου 2015 εκ μέρους της Επιτροπής διευκρινίσθηκε

ενδεχομένως, ήδη στο στάδιο της καταρτίσεως της μετέπειτα εκδοθείσας αποφάσεως, ότι ειδικά οχήματα δεν περιλαμβάνονται στην έννοια των φορτηγών και ότι η περιεχόμενη στο εν λόγω αίτημα παροχής πληροφοριών φράση εντός παρενθέσεως «π.χ. στρατιωτικά οχήματα, πυροσβεστικά οχήματα» αποτελεί ένδειξη ότι περιέχει μόνον ενδεικτική και όχι πάντως αποκλειστική απαρίθμηση. **[Σελίδα του πρωτοτύπου 9]**

[29] Ελλείπει αντίστοιχης ρητής διατυπώσεως στην απόφαση της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016 είναι επίσης ασαφές αν ενδεχομένως μετά το αίτημα παροχής πληροφοριών της 30ής Ιουνίου 2015, στο πλαίσιο της οριστικής διαμορφώσεως βουλήσεως για το περιεχόμενο της αποφάσεως, σταθμιζόταν ακόμη, πριν από τη λήψη αποφάσεως, κατ' αρχάς το ενδεχόμενο να αγνοηθούν και πάλι ιδιαίτερα οχήματα και αν η προσθήκη ειδικών οχημάτων (εκτός στρατιωτικών οχημάτων) στο οριστικό κείμενο της αποφάσεως ήταν ηθελημένη και σκοπούμενη.

[30] Αν επιπλέον ληφθεί υπόψη ότι η απόφαση της Επιτροπής ελήφθη στο πλαίσιο της λεγόμενης διαδικασίας διακανονισμού, τίθεται επιπροσθέτως το ζήτημα ότι εν προκειμένω οι τελικά επιλεγείσες από την Επιτροπή γλωσσικές εκφράσεις θα μπορούσαν να διατυπωθούν «ηπιότερα» για να μπορεί εν πάση περιπτώσει να επιτευχθεί απόφαση διακανονισμού. Ασαφές είναι επίσης με αυτά τα δεδομένα ποια συνέπεια θα είχε μια τέτοια ενδεχομένως «ηπιότερη» διατύπωση για την έκταση των νομικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως της 19ης Ιουλίου 2016 σε σχέση με ιδιαίτερα οχήματα.

[31] **ββ.** Η σημαντική για την απόφαση συνάρτηση της αποφάσεως της Επιτροπής με το εφαρμοστέο στη διαφορά της κύριας δίκης εθνικό δίκαιο προκύπτει από το ότι κατά το γερμανικό δίκαιο, σύμφωνα με την ήδη ανωτέρω παρατεθείσα διάταξη του προϊσχύσαντος άρθρου 33, παράγραφος 4, του GWB, τα γερμανικά δικαστήρια δεσμεύονται από τις διαπιστώσεις της Επιτροπής περί παραβάσεως του δικαίου των συμπράξεων.

[32] Επομένως, η ακριβής κατανόηση –που πρέπει να διασαφηνισθεί μέσω ερμηνείας– του γράμματος της αποφάσεως της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016 έχει σημασία για το προβλεπόμενο κατά το εθνικό δίκαιο δεσμευτικό αποτέλεσμα. Εν προκειμένω, το αιτούν εθνικό δικαστήριο πρέπει να μπορεί να καθορίσει σαφώς σε ποια έκταση η απόφαση της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016 έχει δεσμευτικό αποτέλεσμα. Αυτό δεν είναι επί του παρόντος δυνατό.

[33] Επομένως, στη συγκεκριμένη διαδικασία που αφορά η προδικαστική παραπομπή η ευδοκίμηση ή όχι της αγωγής εξαρτάται από την απάντηση στο υποβαλλόμενο ερώτημα για την ερμηνεία **[Σελίδα του πρωτοτύπου 10]** της αποφάσεως της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016. Αν από την ερμηνεία προκύψει ότι η απόφαση της Επιτροπής δεν παράγει αποτελέσματα για ειδικά οχήματα, όπως εν προκειμένω τα επίδικα απορριμματοφόρα, η ενάγουσα δεν θα μπορεί να επικαλεσθεί άμεσο δεσμευτικό αποτέλεσμα της αποφάσεως της Επιτροπής, ως προς δε τα απλώς και μόνον ενδεχόμενα έμμεσα αποτελέσματα του καρτέλ θα

προέκυπταν άλλες, λεπτομερέστερες διαδικαστικές απαιτήσεις για την υποχρέωση των διαδίκων να εκθέσουν τους ισχυρισμούς τους.

[34] Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι για λόγους οικονομίας της δίκης το προδικαστικό ερώτημα μπορεί να διασαφηνισθεί ήδη από τώρα, ιδίως διότι μια οικονομική αξιολόγηση ενδεχόμενων ζημιών που προκλήθηκαν από σύμπραξη, η οποία θα καταστεί πιθανώς αναγκαία στη συνέχεια της διαδικασίας επί της αγωγής, θα είναι δυνατή μόνο με σημαντικό κόστος από απόψεως διαδικασίας και εξόδων –ενδεχομένως με την προσκόμιση εμπειρογνωμοσύνης.

[35] Η απάντηση στο ερώτημα έχει επίσης μεγάλη σημασία που υπερβαίνει τη διαδικασία που αφορά η προδικαστική παραπομπή. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο [παραλειπόμενα] επισημαίνει ότι εκκρεμούν ενώπιόν του και άλλες διαδικασίες με παρόμοιο ιστορικό, αλλά με εν μέρει ουσιωδώς περισσότερες αγοραπωλησίες (εν μέρει αρκετές εκατοντάδες φορτηγών), στις οποίες πρόκειται –επίσης– για το επίμαχο ζήτημα, αν δηλαδή απορριμματοφόρα ή άλλα είδη ειδικών οχημάτων [παραλειπόμενα] περιλαμβάνονται στο δεσμευτικό αποτέλεσμα της απόφασης της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016. [παραλειπόμενα]

[36] [παραλειπόμενα][**Σελίδα του προτοτύπου 11**] [παραλειπόμενα]

[37] **2.** [Εθνικό δικονομικό δίκαιο] [παραλειπόμενα]

[38] **3.** [παραλειπόμενα]